

RAJUPDESH KAUR AND ANOTHER v. STATE OF PUNJAB 9111
(K.C. Puri, J.)

ਸੈਕਸ਼ਨ 190(I)(a) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੂਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ (ਅਨੈਕਸਚਰ P-4) ਜਾਂ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 200 ਅਤੇ 202 ਕਰੋੜ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪੀਸੀ ਅਤੇ ਮੁਢਲੇ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕਰਨੇ ਸਨ। ਆਰਡਰ (ਅਨੈਕਸਚਰ P-5) ਕਿਤੇ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦਾ ਕਿ ਸਬ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਾਲ ਜੋੜ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਸੀ।

(10) ਇਸਲਈ, ਆਰਡਰ (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ P-5) ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਾਖੰਡੂ ਅਤੇ ਸੂਰਿਆ ਭਾਨ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵਾਂ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਬ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(11) ਇਹਨਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਆਰ.ਐਨ.ਆਰ

ਕੇ ਸੀ ਪੁਰੀ ਜੇ.

ਰਾਜਪਦੇਸ਼ ਕੌਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ

2008 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1152-ਐਸ.ਬੀ

22 ਜਨਵਰੀ, 2008

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973—ਕ੍ਰਿਸਟਾਚਾਰ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1988 - ਐੱਸ. 7 ਅਤੇ 13(2) - ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਨੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਫੜਿਆ - ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ, ਸ਼ੈਡੋ ਗਵਾਹ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਗਵਾਹੀ, ਮੰਗ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, 1 ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਅਤੇ ਰਿਕਵਰੀ - ਆਪਣੇ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਤ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਝੂਠਾ ਪ੍ਰਭਾਵ—ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਲਈ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ—ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਸਿਰਫ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ੈਡੋ ਗਵਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮਹਿਲਾ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਂਸਟੇਬਲਾਂ ਨੇ ਰਾਜਉਪਦੇਸ਼ ਕੌਰ ਅਤੇ ਰਤਨ ਲਾਲ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰਾਂ ਤੋਂ ਫੜਿਆ ਹੈ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਕੋਈ ਜ਼ਿਰੂਰਾ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ੈਡੋ ਗਵਾਹ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਿ ਇੱਕ ਲੇਡੀ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਂਸਟੇਬਲਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਰੰਗੇ ਹੱਥੀਂ ਫੜ ਲਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਫਸਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਮਨੋਰਥ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਗੰਭੀਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਦੋਸ਼ੀ ਆਪਣੇ ਝੂਠੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹ ਅਤੇ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਭਾਵ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਫਸਾਉਣ ਵਾਲਾ ਆਖਰੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਭੌਤਿਕ ਗਵਾਹਾਂ ਅਰਥਾਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ, ਸ਼ੈਡੋ ਗਵਾਹ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੀ ਮੰਗ, ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਅਤੇ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਬਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

RAJUPDESH KAUR AND ANOTHER v. STATE OF PUNJAB 9111
(K.C. Puri, J.)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਸੂਬਿਤੀ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਜ਼ੋਨ ਸਨ ਅਤੇ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਮਾਨਸਾ ਵਿਖੇ ਕੋਈ ਵੀ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਇਸ ਲਈ, ਡੀਐਸਪੀ ਮਾਨਸਾ ਦੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮਿੰਦਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੂਤ ਦੇ ਹੈ। ਡੀਐਸਪੀ ਦੁਆਰਾ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਚਿੱਠੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਡੀਐਸਪੀ ਜ਼ੋਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(ਪਰਾ ੨੯)

ਨਿਰਣਾ

ਕੇਸੀ ਪੁਰੀ, ਜੇ.

(1) ਚੁਣੌਤੀ ਅਧੀਨ, ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਸ਼੍ਰੀ ਜੇ.ਐਸ. ਭਾਟੀਆ, ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੱਜ, ਮਾਨਸਾ ਦੁਆਰਾ 9 ਜੂਨ, 2008 ਨੂੰ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ/ਹੁਕਮ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ (ਵਿੱਚ) ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਅਤੇ 13(2) ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਕਟ) ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਭਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। 1,000 ਹਰੇਕ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਭੁਗਤਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਅਤੇ 1000 ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਭਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। 1,000 ਦੇ ਅਧੀਨ

RAJUPDESH KAUR AND ANOTHER v. S PATE OF PUNJAB 912
(K.C. Puri, 1)

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਖਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ।

(2) ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਇੱਕ ਤੰਗ ਕੰਪਾਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

(3) 16 ਸਤੰਬਰ 1998 ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਸੁਖਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ, ਸੰਗਰੂਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਵਾਏ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਐੱਸ.ਐੱਸ.ਪੀ. 9 ਸਤੰਬਰ, 1998 ਤੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਰੱਜਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੰਗਰੂਰ ਵਿੱਚ ਮਾਸਟਰ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਹੀਰੋ ਕਲਾਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮਾਨਸਾ ਵਿੱਚ ਜੇ.ਬੀ.ਟੀ. ਅਧਿਆਪਕ ਵਜੋਂ ਤਾਇਨਾਤ ਸਨ। ਐੱਸ.ਐੱਸ. ਮਾਸਟਰ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੇ ਜੇਬੀਟੀ ਅਧਿਆਪਕ ਵਜੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਉਸਦੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫ਼ਸਰ (ਬੋਡੇ ਵਿੱਚ ਬੀਪੀਈਓ), ਮਾਨਸਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਸਬੰਧੀ ਕਈ ਵਾਰ ਬੀਪੀਈਓ ਮਾਨਸਾ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਗਿਆ।

(4) ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ 15 ਸਤੰਬਰ 1998 ਨੂੰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਬਕਾਏ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਣ ਲਈ ਉਕਤ ਦਫ਼ਤਰ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ। ਰਾਜਪਦੇਸ਼, ਬੀ.ਪੀ.ਈ.ਓ, ਮਾਨਸਾ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਸਬੰਧੀ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਕਾਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਬਿੱਲ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨੀ ਪਈ। ਹੁ. ਉਸ ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਕਲਰਕ ਦੀ ਫੀਸ ਵਜੋਂ 2,500। ਉਸ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ, ਉਹ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦਾ ਬਿੱਲ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਈ। ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ, 1,500 ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਵਜੋਂ. ਉਸ ਨੇ ਰਕਮ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਝੂਠਾ ਬਹਾਨਾ ਬਣਾਇਆ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਰਾਜਪਦੇਸ਼, ਬੀਪੀਈਓ ਰਤਨ ਲਾਈ, ਸੀਨੀਅਰ ਕਲਰਕ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ 16 ਸਤੰਬਰ, 1998 ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। 1,500 ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ. ਉਸਨੇ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰਤਨ ਲਾਈ, ਸੀਨੀਅਰ ਕਲਰਕ ਦੀ ਉਕਤ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ। 1,500 ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਹ ਖੁਦ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਦੇਵੇਗੀ। ਉਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਰਿਆਇਤ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਝੂਠਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਸੁਖਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਵਾਪਸ ਆ ਗਿਆ, ਜੋ ਉਹ ਆਰਜ਼ੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਗਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਸਾਰਾ ਮਾਮਲਾ ਸੁਖਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਉਹ ਸੁਖਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ, ਸੰਗਰੂਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਆਇਆ।

ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਸੁਖਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 100-100 ਦੇ ਪੰਦਰਾਂ ਕਰੰਸੀ ਨੋਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡੀਐਸਪੀ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਸੁਖਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬਿਆਨ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ.ਏ, ਦਰਜ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਸਹੀ ਹੋਣ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਵਜੋਂ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਕਤ ਕਰੰਸੀ ਨੋਟਾਂ 'ਤੇ ਫੀਨੋਲਫਥੈਲੀਨ ਪਾਊਡਰ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਤਸੱਲੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਕਮ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਕਤ ਕਰੰਸੀ ਨੋਟ ਮੰਗਣ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ। ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾਓ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਕਤ ਕਰੰਸੀ ਨੋਟ ਸੌਂਪਣ ਸਬੰਧੀ ਮੀਮੇ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀਸੀ, ਡੀਐਸਪੀ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਸੁਖਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ਼ੈਡੋ ਗਵਾਹ ਸੁਖਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਡੀਐਸਪੀ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਧਰਨਾ ਦਿੱਤਾ। ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ.ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਆਪਣੀ ਤਸਦੀਕ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ.ਏ./1 ਬਣਾ ਕੇ ਥਾਣਾ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ, ਪਟਿਆਲਾ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਸਮੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ.ਏ./2 ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਮੇਘ ਦਾਸ ਗੁਰੂ, ਏ.ਡੀ.ਓ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਉਸ ਦੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ੈਡੋ ਗਵਾਹ ਨਾਲ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਲੇਡੀ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਐਸਪੀਓ ਜਸਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਵੀ ਛਾਪਾਮਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਟੀਮ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧੀ ਅਤੇ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਮਾਨਸਾ ਵਿਖੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਸੁਖਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪਰਛਾਵੇਂ ਗਵਾਹ ਸੁਖਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਦੋਂਕਿ ਡੀਐਸਪੀ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਦਫ਼ਤਰ ਨੇੜੇ ਹੀ ਖੜ੍ਹੇ ਰਹੇ। ਖਿੰਡੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਲੁਕਵੇਂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਸੁਖਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਛਾਪਾਮਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਡੀਐਸਪੀ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਛਾਪਾਮਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਸਮੇਤ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਉਸ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਦੱਸਦਿਆਂ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ। ਡੀਐਸਪੀ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਗਿਲਾਸ ਬਣਾ ਕੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸੋਡੀਅਮ ਕਾਰਬੋਨੇਟ ਦਾ ਪਾਊਡਰ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਪਾਣੀ ਦਾ ਰੰਗ ਨਹੀਂ ਬਦਲਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇਸ਼ੀ ਰਾਜਉਪਦੇਸ਼ ਕੌਰ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥ ਇਕ-ਇਕ ਕਰਕੇ ਉਕਤ ਘੋਲ ਵਿਚ ਡੁਬੋਏ ਗਏ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਰੰਗ ਹਲਕਾ ਗੁਲਾਬੀ ਹੋ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਲੀਨ ਨਿਪ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੋਹਰ ਵਾਲੀ ਛਾਪ AS ਨਾਲ ਸੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ, — ਵਿਡੀਓ ਮੀਮੋ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀਡੀ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਸੁਖਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੁਖਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਸ਼ੈਡੋ ਗਵਾਹ, ਮੇਘ ਦਾਸ ਗੁਰੂ, ਏ.ਡੀ.ਓ. ਅਤੇ ਲੇਡੀ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ। ਡੀਐਸਪੀ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਗਲਾਸ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸ

ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੋਡੀਅਮ ਕਾਰਬੋਨੇਟ ਦਾ ਪਾਊਡਰ ਪਾਓ ਪਰ ਘੋਲ ਦਾ ਰੰਗ ਨਹੀਂ ਬਦਲਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇਸ਼ੀ ਰਤਨ ਲਾਈ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥ ਇਕ-ਇਕ ਕਰਕੇ ਉਕਤ ਘੋਲ ਵਿਚ ਡੁਬੋਏ ਗਏ ਅਤੇ ਉਹ ਹਲਕੇ ਗੁਲਾਬੀ ਹੋ ਗਏ। ਉਕਤ ਘੋਲ ਨੂੰ ਇਕ ਹੋਰ ਸਾਫ਼ ਸੂਬਰਾ ਪਾ ਕੇ ਡੀਐਸਪੀ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਸੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੋਹਰ ਵਾਲੀ AS ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, - ਉਪਰੋਕਤ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੇ ਮੀਮੋ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ.ਈ. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡੀਐਸਪੀ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲੇਡੀ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਐਸਪੀਓ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਰਾਜਉਪਦੇਸ਼ ਕੌਰ ਦੇ ਹੱਥ ਪਰਸ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ 5000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਨੋਟ ਬਰਾਮਦ ਹੋਏ। ਉਸ ਕੋਲੋਂ 1500 ਰੁਪਏ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਰੰਸੀ ਨੋਟਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਕਰੰਸੀ ਨੋਟਾਂ ਨੂੰ ਡੀਐਸਪੀ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ, - ਮੀਮੋ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀਐਫ ਦੁਆਰਾ, ਉਪਰੋਕਤ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਡੀਐਸਪੀ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲੇਡੀ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਐਸਪੀਓ ਜਸਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਰਾਹੀਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਰਾਜਉਪਦੇਸ਼ ਕੌਰ ਦੀ ਹੋਰ ਨਿੱਜੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਵੀ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਇੱਕ ਮੈਮੋ, ਐਗਜ਼ੀਬਿਟ ਪੀਜੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਕਤ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਗਵਾਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਡੀਐਸਪੀ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਰਤਨ ਲਾਈ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਵੀ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਮੀਮੋ, ਐਗਜ਼ੀਬਿਟ ਪੀਐਚ, ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਕਤ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪੀਡਬਲਯੂ ਦੁਆਰਾ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਸਹੀ ਹਾਸ਼ੀਏ ਦੇ ਨੋਟਾਂ ਨਾਲ ਮੋਟਾ ਸਾਈਟ ਪਲਾਨ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ.ਓ. ਉਸ ਨੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤੇ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਅਤੇ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਲਜ਼ਮ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਚਲਾਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

(5) ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ।

(6) ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਵਿੱਚ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਐਚਸੀ ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ, ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਸੁਖਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਸੁਖਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਗੁਰਬੇਜ ਸਿੰਘ, ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪੀਡਬਲਯੂ-6 ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ, ਪੀਡਬਲਯੂ-7 ਮੇਘ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ। ਦਾਸ ਗੁਰੂ, ਪੀਡਬਲਯੂ-8

RAJUPDESH KAUR AND ANOTHER v. S PATE OF PUNJAB 914
(K.C. Puri, 1)

ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਐਸਪੀ(ਐਚ), ਪੀਡਬਲਯੂ-9 ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-10 ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ।

(7) ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

RAJUPDESH KAUR AND ANOTHER v. STATE OF PUNJAB 9111
(K.C. Puri, J.)

313 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਨੇ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਬੇਗੁਨਾਹ ਹੋਣ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ।

(8) ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵਿੱਚ, ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਡੀਡਬਲਯੂ-1 ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਡੀਡਬਲਯੂ-2 ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ।

(9) ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(10) ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਅਤੇ 13 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਤੱਤ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ:-

- (a) ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਦੀ ਮੰਗ.
- (b) ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ।
- (c) ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਕੋਲੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਸੂਲੀ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ।

(11) ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

(12) ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਬਿਆਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ.ਏ, ਦੋਸ਼ੀ ਰਾਜਉਪਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗ੍ਰੀਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਰਤਨ ਲਾਈ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗ੍ਰੀਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕੋਈ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਐਗਜ਼ੀਬਿਟ ਪੀਏ ਵਿੱਚ ਰਤਨ ਲਾਈ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਸਿਰਫ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਸੁਖਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-2 ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਰਤਨ ਲਾਈ ਵੱਲੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਦੀ ਮੰਗ ਸਬੰਧੀ ਮਟੀਰੀਅਲ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਦੂਜਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਗਵਾਹ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-3 ਸੁਖਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਸ਼ੈਡੋ ਗਵਾਹ ਹੈ। ਇਸ ਗਵਾਹ ਨੇ ਰਾਜਉਪਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਵੀ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਬੋਲਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਸੁਖਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ 1000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਰਤਨ ਲਾਈ ਨੇ 1,500 ਰੁਪਏ ਲਏ ਸਨ। ਸੁਖਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-3, ਨੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਰਤਨ ਲਾਈ ਦੁਆਰਾ 1,500 ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਿਛਲੇ ਬਿਆਨ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਡੀ.ਐਫ.

(13) ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-8 ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫ਼ਸਰ ਨੇ ਸਿਰਫ ਇਹ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਖਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਿਆਨ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ.ਏ. ਉਸ ਕੋਲ

ਨੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਰਾਜਉਪਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਰਤਨ ਲਾਈ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(14) ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਥਿਤ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀ ਮੰਗ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-2 ਸੁਖਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਦਿਨ ਰਾਜਉਪਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ 1,500 ਰੁਪਏ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇਹ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਰਤਨ ਲਾਈ ਦੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਪੈਸੇ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਉਸ ਨੇ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ।

(15) ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-3 ਸੁਖਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਰਾਜਉਪਦੇਸ਼ ਵੱਲੋਂ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਮੰਗੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ ਗਵਾਹ ਬਹੁਤ ਅਸਹਿਮਤ ਹਨ।

RAJUPDESH KAUR AND ANOTHER v. S PATE OF PUNJAB 916
(K.C. Puri, 1)

(16) ਇਹ ਅੱਗੋਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਦੇ ਅਸਲ ਗਵਾਹਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਭੌਤਿਕ ਗਵਾਹ ਬੇਮਤਲਬ ਹਨ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-2 ਸੁਖਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-3 ਸੁਖਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ ਦਾਰੀ ਕਰੰਸੀ ਨੋਟ ਰਤਨ ਲਾਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਨੇ ਅੱਗੋਂ ਰਾਜਉਪਦੇਸ਼ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਉਕਤ ਕਰੰਸੀ ਨੋਟ ਪਰਸ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਉਕਤ ਪਰਸ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਮੇਜ਼ ਤੋਂ ਹੋਈ ਸੀ ਜਦਕਿ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫ਼ਸਰ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ ਉਕਤ ਪਰਸ ਜਦੋਂ ਉਕਤ ਪਰਸ 'ਚੋਂ ਦਾਰੀ ਨੋਟਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਕਤ ਪਰਸ ਰਾਜਪਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਸੀ | ਇਸ ਲਈ, ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਮੱਗਰੀ ਦੇ ਗਵਾਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਸਹਿਮਤ ਹਨ।

(17) ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਧੋਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਹ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-3 ਸੁਖਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮਾਮੂਲੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਇੱਕ ਮਹਿਲਾ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਸਮੇਤ ਰਾਜਪਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਤੁਰੰਤ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਈ। ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਦੋਵੇਂ ਬਾਹਾਂ ਤੋਂ ਫੜ ਲਿਆ। ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-2 ਸੁਖਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰ ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਅੰਦਰ ਵੜ ਗਏ। ਮਹਿਲਾ ਸਟਾਫ਼ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਰਾਜਉਪਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਾਹਾਂ ਤੋਂ ਫੜ ਲਿਆ ਅਤੇ ਛਾਪੇ ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਰਤਨ ਲਾਈ ਨੂੰ ਬਾਹਾਂ ਫੜ ਲਿਆ। ਇਸ ਲਈ ਜਦੋਂ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨਾਲ ਹੱਥੋਪਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੱਥ ਧੋ ਕੇ ਹੇਰਾਫੇਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਰਾਜਪਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਫੜਨ ਵਾਲੀ ਮਹਿਲਾ ਸਟਾਫ਼

ਉਸ ਦੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਤੋਂ ਅਤੇ ਛਾਪੇ ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਤਨ ਲਾਈ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਿਹੜਾ ਸਾਰਥਕ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਛਾਪੇ ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਤੋਂ ਫੜਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ, ਹੱਥ ਧੋਣਾ ਆਪਣਾ ਮਹੱਤਵ ਗੁਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

(18) ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ ਘਟਨਾ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸੰਗਰੂਰ ਵਿਖੇ ਤਾਇਨਾਤ ਸੀ, ਭਾਵ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਛਾਪੇ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਕਥਿਤ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਮਾਨਸਾ ਵਿਖੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਆਪਣਾ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਸਟਾਫ਼ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਡੀਐਸਪੀ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਵਿਜੀਲੈਂਸ, ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਲਿਖਤੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫ਼ਸਰ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਪੱਤਰ ਵਿਹਾਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਸਬੰਧੀ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕਾਰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਮਾਨਸਾ ਵਿਖੇ ਤਾਇਨਾਤ ਡੀਐਸਪੀ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਛਾਪੇ ਮਾਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਹੈ। ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਡੀਐਸਪੀ ਨੇ ਇਹ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਡੀਐਸਪੀ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਾ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪਟਿਆਲਾ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ, ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਐਮ.ਐਸ.ਸੀ. ਅਤੇ ਡੀਐਸਪੀ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੀ ਪਟਿਆਲਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸਨੇ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੇ ਦੋਸਤ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਹੈ।

(19) ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਫਸਾਉਣ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਹੀਰੋ ਕਾਹੋਂ ਵਿੱਚ ਜੇਬੀਟੀ ਅਧਿਆਪਕ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਐਮ.ਐਸ.ਸੀ. 8/95 ਤੋਂ ਮਈ 1997 ਤੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਭੂਗੋਲ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ। ਅੱਗੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਹੋਈ। ਉਸ ਦੇ ਦੋ ਇੰਕਰੀਮੈਂਟ ਸੰਚਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਰੋਕ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ

ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਡੀਐਸਪੀ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕੀਤੀ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ, ਡੀਐਸਪੀ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਡੀਐਸਪੀ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਲਈ ਤਾੜਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਕਿ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਤਾਇਨਾਤ ਹੈ।

(20) ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਤੋਂ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਜੋਗਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਬਕਾਏ ਸਬੰਧੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਆਪਕ ਦਾ ਕੋਈ ਬਿੱਲ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਧਿਆਪਕ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਰਤਨ ਲਾਈ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦਾ ਬਿੱਲ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਹੀ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

(21) ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.-7 ਮੇਘ ਦਾਸ ਗੁਰੂ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਿੰਗਲ ਇੱਕ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ, ਸੈਡੇ ਗਵਾਹ ਅਤੇ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫ਼ਸਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਿੰਗਲ ਨੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਬੂਲ ਕਰ ਲਿਆ। ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.-3 ਸੁਖਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

(22) ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਸਮੇਂ ਚੰਗਾ ਇਕੱਠ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਣ ਨਾਲ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

(23) ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਝਗੜਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਸਬੰਧੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਡੀ.ਡੀ.ਆਰ. ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਡੀਡੀਆਰ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀ ਬਦਲਣ ਲਈ ਪੁਲੀਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ। ਉਸੇ ਜੱਜ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 5 ਜੂਨ, 2008 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਐਚਸੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

(24) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਆਨੰਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (1), ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕੁਸ਼ਲ ਸਿੰਘ ਪਠਾਨੀਆ (2), LUnion9 of India, [Thr] ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਐਲਸੀਬੀਆਈ ਜੇ ਬਨਾਮ ਪੀ ਪੂਰਨੰਦੂ ਬਿਸਵਾ (3), ਅਤੇ ਏ ਅਮ੍ਰਿਤ ਐਲਈ ਓ ਬਨਾਮ ਐਸ ਸਟੇਟਜੇਫ' ਪੰਜਾਬ ((4)।

- (1) 2008 (2) ਆਰਸੀਆਰ (ਅਪਰਾਧਿਕ) 325
- (2) 2004 (4) ਆਰਸੀਆਰ (ਅਪਰਾਧਿਕ) 498
- (3) 2005 (4) ਆਰਸੀਆਰ (ਅਪਰਾਧਿਕ) 517
- (4) 2006 (3) ਆਰਸੀਆਰ (ਅਪਰਾਧਿਕ) 796

(25) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਪੀਲ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(26) ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਮਾਮੂਲੀ ਮਤਭੇਦ, ਸਮਾਂ ਬੀਤਣ ਕਾਰਨ ਹੋਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹਨ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਿੱਲ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜੀਨਾਮਾ ਲੈਣ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਡੀਐਸਪੀ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਾ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਾਕਾਮ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਡੀਐਸਪੀ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਡੀਐਸਪੀ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ

**RAJUPDESH KAUR AND ANOTHER v. S PATE OF PUNJAB 918
(K.C. Puri, 1)**

ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਪੜ੍ਹਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਡੀਐਸਪੀ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਅੱਗੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ (ਵਿਜੀਲੈਂਸ) ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਬਾਨੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲਈ ਗਈ ਸੀ। ਮਾਨਸਾ ਵਿਖੇ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਡੀਐਸਪੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੋਈ ਵੀ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਵਿਚ ਫਸਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਹਿਲਾ ਸਟਾਫ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਰਾਜਉਪਦੇਸ਼ ਕੌਰ ਅਤੇ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਰਤਨ ਲਾਈ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਫੜਿਆ ਜਾਣਾ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਰਾਖ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਕੈਮੀਕਲ ਐਗਜ਼ਾਮੀਨਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਉਕਤ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਐਪ ਆਈ ਈਐਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(27) ਮੈਂ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਸੁਣੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ।

(28) ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-2 ਸੁਖਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-3 ਸੁਖਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਸ਼ੈਡੋ ਗਵਾਹ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-7 ਮੇਘ ਦਾਸ ਗੁਰੂ, ਏ.ਡੀ.ਓ., ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-8 ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਜੋ ਕਿ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਸਮੇਂ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ ਸਨ, ਤਫਤੀਸ਼ੀ ਅਫਸਰ ਹਨ। ਪਦਾਰਥਕ ਗਵਾਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਲੰਬੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਬੀਤਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਹਿਸ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਮਾਮੂਲੀ ਮਤਭੇਦ/ਵਿਰੋਧਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(29) ਸੂਲ ਇਹ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਾਕਤ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-6, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਜ਼ਿਰ੍ਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਰਤਨ ਲਾਈ ਦੀ ਪਤਨੀ ਉਸ਼ਾ ਰਾਣੀ ਇੱਕ ਅਧਿਆਪਕਾ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਬਕਾਏ ਬਿੱਲ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਉਂਦੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਕਾਏ ਦੇ ਬਿੱਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ੈਡੋ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, 50000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਰੀਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 1,500 ਦਾ ਬਿੱਲ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ PA, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਮੁਲਜ਼ਮ ਰਤਨ ਲਾਈ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਰਾਜਉਪਦੇਸ਼ ਕੌਰ ਵੱਲੋਂ 1500 ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਕਤ ਰਾਸ਼ੀ ਸ਼ੈਡੋ ਗਵਾਹ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ 'ਚ ਮੰਗ ਕਰਨ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਰਤਨ ਲਾਈ ਨੇ 1500 ਰੁਪਏ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਏ। ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫਿਨੋਲ-ਫਥਾਲਿਨ ਪਾਊਡਰ ਦੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਨਤੀਜੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ। ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਧੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੋਡੀਅਮ ਕਾਰਬੋਨੇਟ ਦਾ ਘੋਲ ਗੁਲਾਬੀ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਤੱਥ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜੀਨਾਮਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੇਜ਼ ਤੋਂ ਪਰਸ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਜਾਂ ਰਾਜਉਪਦੇਸ਼ ਕੌਰ ਦੇ ਹੱਥ ਬਾਰੇ ਮਾਮੂਲੀ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਇਸਤਰਾਸਾ ਸੰਸਕਰਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਪੱਖ ਲਿਆ ਕਿ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਡੀਐਸਪੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਚਾਚਾ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਐਮ.ਐਸ.ਸੀ. ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਭੁਗੋਲ ਇਸ ਸਿਟੋ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਦਾ ਕਿ ਉਹ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਡੀਐਸਪੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਡੀਐਸਪੀ ਸੰਗਰੂਰ ਨੂੰ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹੇ। ਤਫਤੀਸ਼ੀ ਅਫਸਰ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਟੈਲੀਫੋਨ 'ਤੇ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਤੱਥ ਰੁੱਕੇ 'ਚ ਹੀ ਦਰਜ ਹੈ | ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਾਫ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਵਿਰੋਜਪੁਰ ਦੇ ਜ਼ੋਨ ਸਨ ਅਤੇ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਮਾਨਸਾ ਵਿਖੇ ਕੋਈ ਵੀ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਇਸ ਲਈ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਮਾਨਸਾ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੂਤ ਦੇ। ਡੀਐਸਪੀ ਦੁਆਰਾ

ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਪੱਤਰ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਡੀਐਸਪੀ ਜ਼ੋਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਡੀਐਸਪੀ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਆਖਰੀ ਹੋਣਗੇ

ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਕਲਰਕ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫਸਾਉਣ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-7 ਮੇਘ ਦਾਸ ਗੁਰੂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸਮੱਗਰੀ ਵੇਰਵਿਆਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਲੰਬੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਸਿਰਫ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਗਨਲ ਇੱਕ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਦੁਆਰਾ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਹ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਸਮੱਗਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ, ਸ਼ੈਡੋ ਗਵਾਹ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਛਾਪਾ ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਪਰਛਾਵੇਂ ਗਵਾਹ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਮੇਘ ਦਾਸ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਯਾਦ ਦੀ ਕਮੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਤੋਂ ਦਾਗੀ ਧਨ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਅਤੇ ਹੱਥ ਧੋਣ ਸਬੰਧੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(30) ਕੁਝ ਖਾਸ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ੈਡੋ ਗਵਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਮਹਿਲਾ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਂਸਟੇਬਲਾਂ ਨੇ ਰਾਜਉਪਦੇਸ਼ ਕੌਰ ਅਤੇ ਰਤਨ ਲਾਈ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰਾਂ ਤੋਂ ਫੜ ਲਿਆ ਹੈ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ੈਡੋ ਗਵਾਹ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਜਿਰ੍ਹਾ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਲੇਡੀ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਂਸਟੇਬਲਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹੱਥਾਂ ਤੋਂ ਫੜਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਫਸਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਮਨੋਰਥ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਗੰਭੀਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਆਪਣੇ ਝੂਠੇ ਉਲਝਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਤ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹ ਅਤੇ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਭਾਵ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਫਸਾਉਣ ਵਾਲਾ ਆਖਰੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਭੌਤਿਕ ਗਵਾਹਾਂ ਅਰਥਾਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ, ਸ਼ੈਡੋ ਗਵਾਹ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਦੀ ਮੰਗ, ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਅਤੇ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਤੱਥ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਬਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਕਿ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਮੰਗ, ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਅਤੇ ਵਸੂਲੀ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤੱਥ ਦੇ ਹੈ। ਰੱਕਾ, ਐਗਜ਼ੀਬਿਟ ਪੀ.ਏ. ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਉਪਦੇਸ਼ ਕੌਰ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। 1,500 ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਰਤਨ ਲਾਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਆਚਰਣ ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਮੰਗ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਰਕਮ ਰਤਨ ਲਾਈ ਨੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਈ ਅਤੇ ਰਾਜਉਪਦੇਸ਼ ਕੌਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਇਹ ਰਕਮ ਆਪਣੇ ਪਰਸ ਵਿੱਚ ਪਾ ਲਈ। ਰਾਜਉਪਦੇਸ਼ ਕੌਰ ਦੇ ਪਰਸ ਵਿੱਚੋਂ ਦਾਗੀ ਕਰੰਸੀ ਨੋਟ ਬਰਾਮਦ ਹੋਏ ਹਨ। ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਹੱਥ-ਧੋਣੇ ਗੁਲਾਬੀ ਹੋ ਗਏ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਸੰਸਕਰਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ ਹੈ। ਲੇਡੀ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਅਸਲ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭੌਤਿਕ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਡੀਡੀਆਰ ਐਂਟਰੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫਸਰ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਚਮੜੀ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਉਕਤ ਐਂਟਰੀ ਵਿੱਚ ਹੋਰਾਫੇਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਮੁਲਜ਼ਮ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਨੂੰ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਐਂਟਰੀ ਵਿੱਚ ਕਟਿੰਗਜ਼ ਸਨ ਜੋ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਡੀਡੀਆਰ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

(31) ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਖਿੱਚੀ ਗਈ ਆਪਣੀ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋ ਵਾਧੇ ਰੋਕਣ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਤੱਥ ਇਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸੀ। ਗਲਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ,

RAJUPDESH KAUR AND ANOTHER v. S PATE OF PUNJAB 920
(K.C. Puri, 1)

ਇਹ ਤਰਕ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਉਕਤ ਸਟੈਂਡ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਕ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਠੀਕ ਹੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦੋ ਇੰਕਰੀਮੈਂਟ ਰੋਕਣ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫ਼ਸਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ। ਰਾਜ਼ੀ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫ਼ਸਰ (ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ) ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ੈਡੋ ਗਵਾਹ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਫਸਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਉਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(32) ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਨੰਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਰਿਸ਼ਵਤ ਮੰਗਣ ਵਾਲਾ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸ਼ੈਡੋ ਗਵਾਹ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਦੀ ਮੰਗ ਸਬੰਧੀ ਇਸਤਰਾਜ਼ਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(33) ਕੁਸ਼ਲ ਸਿੰਘ ਪਠਾਨੀਆ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਥਾਰਟੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਦੂਰੋਂ ਹੀ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦਾਗ਼ੀ ਰਕਮ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਉਸ ਦੀ ਕਮੀਜ਼ ਦੀ ਜੇਬ ਵਿੱਚ ਪਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 52,000 ਉਰਜਾ ਖਪਤ ਸਰਕੂਲਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸ ਗਿਣਤੀ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਗਈ

ਮੈਸਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਮ ਲੈਦਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ 923 {ਐੱਮ. ਐੱਮ. ਕੁਮਾਰ, ਜੇ.}

ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਲਾਇਕ ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਹੋਰ ਅਫਸਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

(34) ਅਥਾਰਟੀ ਅਥਾਰਟੀ ਇਨ*ਕੇਸ n ਪੂਰਨੰਦਸ ਬਿਸਵਾਸੀ) (ਸੁਪਰਾ), ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰਾ ਹੈ, ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ।

(35) ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਲਾਈ (ਸੁਪਰਾ) ਵੀ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। 700 ਰੁਪਏ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸ਼ੈਡੋ ਗਵਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। 1,000 ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਥਾਰਟੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

(36) ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਲਈ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(37) ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਆਪਣੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਬਾਕੀ ਹਿੱਸਾ ਕੱਟ ਸਕੇ।

ਆਰ.ਐਨ.ਆਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭੂਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ

ਐਮ.ਐਮ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਸਬੀਨਾ ਜੇ. ਜੇ.

ਮੈਸਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਮ ਲੈਦਰਜ਼ , - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ , -ਜਵਾਬਦਾਤਾ

2008 ਦਾ CWPNo 537

29 ਮਈ, 2008

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950 - ਆਰਟੀਕਲ 226—ਕਸਟਮ ਐਕਟ, 1962 — ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਚਮੜੇ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇਕ ਭਾਈਵਾਲੀ ਫਰਮ—ਲੁਧਿਆਣਾ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਕਸਟਮ ਵਿਭਾਗ ਨਿਰਯਾਤ ਲਈ ਸਾਮਾਨ ਨੂੰ ਕਲੀਅਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ—ਇਕ ਸਹਿਭਾਗੀ ਦੇ ਦਫਤਰੀ ਅਹਾਤੇ ਅਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਘਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ—ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮਾਲ

ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਰਧ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਚਮੜਾ - ਕਸਟਮ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ - ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ - ਮਾਲ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ